

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av pålspärrar i Blekinges inre skärgård, Ronneby kommun

Linderson, Hans

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2022). *Dendrokronologisk analys av pålspärrar i Blekinges inre skärgård, Ronneby kommun*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2022:66). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

06 September 2022

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2022:66

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PÅLSPÄRRAR I BLEKINGES INRE SKÄRGÅRD, LISTERBY SKÄRGÅRD

Uppdragsgivare: Blekinge Museum, Borgmästaregatan 21, 371 35 Karlskrona.

Projekt Slottet FU, projektnr 482204, att: Mikael Henriksson (mikael.björk@blekingemuseum.se).

PDF-faktura: stiftelsen-blm@pdf.scancloud.se

Område: Södra/centrala Blekinge **Prov nr:** 77564-77594+77589c **Antal Prov:** 32 varav 3 ved

Dendrokronologiskt objekt: Pålspärrar stående 2-6m djup

Resultat: Tvärgöl-Kvalmsö

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
77564	11	Ek	72	Sp 13 nära W	1053	1053-1060	
77565	12	Ek	90;4	Nära? Sp ej W	1038	E 1048	1049-1068
77566	13	Ek	63;3+ew	Sp 18 W	1059	Juni 1060	
77567	14	Ek	95	Sp 22 W	1072	V 1072/73	
77568	15	En	98	Nära W	(1066)	(1066-1074)	
77569	16	Ek	131	Sp 13 W	1100	Juli 1100	
77578	17	Ek	62	Sp 2? ej W	1027	E 1037	1035-1049

Minst tre byggnadstider framkommer, juni 1060, vinterhalvåret 1072/73 samt juli 1100. Övriga prover, undantaget prov 16, får säkra dendrokronologiska dateringar men det råder osäkerhet hur många årsringar som saknas till van/bark. Det finns möjlighet till en äldre byggfas, kring år 1049 (augusti 1048- maj 1050). *Jag skall titta på prov 17:s närvaro av splint samt hur nära splint prov 12 är.* Prov 16 är av ene-träd och därmed osäkrare att datera än till exempel ek-virket. Den är med stor sannolikhet avverkad kring vinterhalvåret 1072/73.

Resultat: Helgö-Kvalmsö 800 m lång

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
77572	31	Ek	21	Sp 11 W		Juli	
77573	32	Ek	20	Sp 11 W		Juli	
77574	33	Salix*	36	W		Juli-V	
77575	34	Ek	40	Sp 15 W	(1069)	Juli (1069)	Mest säker
77576	35	Ek	21	Sp 9 W	(1068)	Juli (1068)	
77577	35b	Bok	16	w		Juli	
77591	36	Ek	48;3	Sp c11 ej W	(1091+c6)	(1095-1107)	
77593	37	Ek	35-llw	Sp 14 W	924 el 1072	Juli	(Juli 924 el 1072)
77592	38	Ask	87	Sp 18 ej W	(1032)	(E 1031)	(1032-1070)
77594	39	Lind	25	B			

--	--	--	--	--	--	--	--

En trädslagsmässigt sammansatt pålspärr med ek, bok, ask, lind och salix*. Den senare kan vara säl, olika arter av pil och vide men mest troligt säl. Dateringarna uppnår inte de kriterier vi ställer på säkra dateringar. De sex ekproverna korsdatera varandra dåligt eller inte alls, vilket är fullt logiskt om man får tro dateringsförslaget för prov 36 som är drygt 20 år utanför (yngre) de övriga angivna dateringsförslagen. Min bedömning är att prov 34 är avverkad juli 1069 men med endast 40 årsringar och så svagt underlag kring denna vore det inte korrekt att ange en säker datering.

Resultat: Östanö-Helgö

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
77580	40	Ek	84	Nära Sp	1061	1070-1100	1070-1079
77581	41	Ek	32	Sp 9 B	(1040)		V 1040/41
77582	42	Ek				Juli	
77583	43	Ek	66	Sp 14 W	1136	V 1136/37	
77584	44	Ek	47-llw	Sp 12 W	1136	Juli 1136	
77585	45	Ek	102+ew	Sp 12 W	1118	Juni 1119	
77586	46	Ek	39+ew	Sp 13 W	1071	Juni 1072	
77587	47	Ek	86;4	Sp 7 ej W	1106	1109-1123	1109-1114
77588	48	Ek	198	Sp 19 W	1136	V 1136/37	
77589a	49a	Ek	125	Ej Sp	1072	E 1081	1182-1120
77589c	49c	Ek	119	Sp 17 W	1136	V 1136/37	Ej samma träd som 49a
77579	46ved	Bok					

Om man väljer de smalaste dateringsspannen för de skilda byggfaserna så får man juni 1072 (1070-talet), juni 1119 och vinterhalvåret 1136/37 (augusti 1136-maj 1137). Prov 41, 42, 43, 44 och 46 kan rimligen inte vara återanvända på längre tid än ett år. *Prover som indikerar återanvändning är 40. Tveksam till denna infallsvinkel.*

Resultat: Lejdviken fiskefällor, 1,0-1,5 m vattendjup

Dendro nr:	Prov nr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
77570	21	Dif por**	29+1	Sp 11, Nära W	Ej datering		
77571	22	Dif por**	18	W?	Ej datering		

** Diffus-porigt trädslag al/björk/hassel med många fler, ej mikroskopert ännu.

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Beskrivning av tabellen ovan

"Dendroidentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). "nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891